

Politik och kommunikation

Infrastrukturdepartementet

103 33 Stockholm
E-post: i.registrator@regeringskansliet.se
Kopia till: bjorn.telenius@regeringskansliet.se

Energiföretagens synpunkter på förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen är en stark förespråkare för att öka användningen av förnybar energi för att kunna nå 2050 års klimatneutralitetsmål och den höjda ambitionen för 2030 på minst 55 procent. För kraftsektorn är det Energiföretagens uppfattning att EU:s utsläppshandelssystem är den viktigaste drivkraften för att nå koldioxidneutralitet.

Energiföretagen ser dock med oro på flera av de förslag som presenterats av EU-kommissionen särskilt när det gäller förslaget om utvidgade hållbarhetskriterier. Hållbart producerad biomassa kan spela en avgörande roll för att nå de högre målen. Men det är då viktigt att inte införa de restriktioner som förslaget innebär som minskar utbudet av förnybara bränslen från skogsbruk, jordbruk och avfall. De politiskt överenskomna hållbarhetskriterierna för 2018 som införts den 1 juli 2021 i nationell lagstiftning ger ett adekvat skydd för biomassans hållbarhet, och eftersom kriteriernas effekter ännu inte har utvärderats finns det inget som tyder på att det är otillräckligt. Därför anser Energiföretagen att en förändring av hållbarhetskriterierna i enlighet med förslaget är förhastad.

Energiföretagen ser positivt på den föreslagna höjningen av målet till 40% förnybar energi på EU-nivå. Direktivförslaget innehåller dock många förslag till nya regleringar på mer detaljerad nivå än tidigare. Energisektorn i Sverige har dock redan kommit så långt i sitt arbete med att fasa ut fossila bränslen att flera av de föreslagna regelförändringarna och införande av mål på lägre aggregationsnivåer i flera fall blir kontraproduktiva. Vi motsätter oss därför exempelvis införande av

bindande sektorsmål för andel förnybar energi i värme/kyla-sektorn. Likaså motsätter vi oss förslagen i annex 1 a om nationella bördefördelade mål om ökad andel förnybar energi, som för svensk del föreslås uppgå till 0,6%/år 2020-2030. Detta är orimligt då andelen fossila bränslen i svensk fjärrvärme endast uppgick till ca 1 % år 2020.

Energiföretagens synpunkter

Förslagen rörande förändrade hållbarhetskriterier är problematiska

Energiföretagen ser med oro på flera av de förslag som presenterats av EU-kommissionen, särskilt när det gäller förslaget om utvidgade hållbarhetskriterier. Hållbart producerad biomassa kan spela en avgörande roll för att nå de högre målen. Men det är då viktigt att inte införa de restriktioner som förslaget innebär vilket innebär ett minskat utbud av förnybara bränslen från skogsbruk, jordbruk och avfall. De politiskt överenskomna hållbarhetskriterierna för 2018 som införts den 1 juli 2021 i nationell lagstiftning ger ett adekvat skydd för biomassans hållbarhet, och eftersom kriteriernas effekter ännu inte har utvärderats anser Energiföretagen att en förändring av hållbarhetskriterierna är förhastad och innebär ökade kostnader för värmeverk utan att det medför varken klimat- och/eller miljönytta. Förslaget innebär att det riskbaserade förhållningssättet som implementerades i och med REDII inte längre kommer att vara möjligt att applicera.

Förslaget i paragraf 10 om att alla anläggningar, inklusive alla befintliga, ska omfattas av krav på växthusgasreduktion på 70% med skärpning till 80% från 2026 riskerar att slå ut många äldre anläggningar.

Användningen av biobränslen från skog svarar för en mycket stor andel av den svenska energiförsörjningen, både för värme- och elproduktion och för den svenska industrin. Bioenergi står idag för omkring 37 procent av slutanvändningen av all energi i Sverige. Det här är en betydande del av förklaringen till att Sverige har EU:s högsta andel förnybar energi och låga utsläpp av växthusgaser, både per capita och i relation till BNP. Potentialen att ytterligare minska utsläppen genom att öka användningen av skogsbiomassa för energiändamål är betydande. Det är mot den här bakgrunden mycket viktigt att den svenska regeringen agerar för att säkerställa att direktivet slår vakt om alla de positiva aspekter som uppnås med användande av bioenergi och att hållbarhetskriterierna utformas i enlighet med detta, utan för stor påverkan på den biologiska mångfalden.

Ökad detaljreglering ger höga administrativa kostnader för fjärrvärmerna

Det finns anledning att vara uppmärksam på effekterna även på flera av de andra förslag som ingår. Energiföretagen vill peka på att det finns betydande administrativa kostnader förknippade med flera av förslagen. Dessa ökar också med ökande inslag av detaljreglering, vilket inte minst kan ha stora konsekvenser framför allt för mindre företag med begränsade resurser för att hantera ökad administration. Detta gäller bland annat artikel 24 om fjärrvärme och fjärrkyla där vi motsätter utökade informationskrav vid fakturering om överföringsförluster som inte debiteras gentemot kund. För att kunna nå klimatmålen på ett

kostnadseffektivt sätt, är det viktigt att enskilda företag har så stor flexibilitet som möjligt att åstadkomma utsläppsminskningar.

Energiföretagen anser att det är direkt olämpligt att införa bindande mål för andel förnybar energi inom uppvärmningssektorn, då vi generellt motsätter oss sektorsmål som inte leder till en kostnadseffektiv utformning av policyåtgärder jämfört med att ha mer generella styrmedel. Vi anser också att det är orimligt att införa nationella bördefördelning av andelen förnybar energi uppvärmnings- och kylsektorn där Sverige föreslås öka andelen med en s.k. "top-up" på 0,6%/år under perioden 2020-2030. Med tanke på att Sverige endast hade ca 1 procent andel fossilbränsleanvändning i fjärrvärmesektorn 2020, blir det uppenbart orimligt att Sverige ska öka andelen förnybart i denna omfattning. Beräkningsmetoden i annex 1 a upplever vi också som intransparent. Vi avstyrker därför införandet av annex 1a.

Vi avstyrker också principiellt förslaget om en minsta andel förnybar energi i byggnader på 49 procent i art. 15a eftersom det är en ineffektiv styrning med detta slags sektorsmål, även om Sverige i dag överstiger denna förnybart-andel. Generellt anser vi också att detaljregleringen i art. 15 a bör minskas och ge medlemsstaterna större flexibilitet i utformningen av nationella åtgärder för att möta de övergripande energi- och klimatpolitiska målsättningarna. Vi vill också framhålla vikten av samordning av energiregleringen av byggnader där det nu finns olika detaljregler i ett flertal olika direktiv som ses över parallellt, bl.a. energieffektiviserings- och utsläppshandelsdirektiven samt direktivet om byggnaders energiprestanda. Det är angeläget att dessa regelverk samordnas och det finns därmed svaga argument att i förnybart-direktivet detaljreglera energikrav i byggnader.

Vi anser att svenska regeringen bör verka för fortsatta undantag från reglerna om tredjepartstillträde utifrån att vi har mer än 90 % andel effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem, dvs. att nuvarande undantagsregler i art. 24.10 bibehålls och där undantagen bibehålls till att omfatta samtliga delar i art 24.2 till och med 24.9. Vi ifrågasätter också generellt inriktningen med att ytterligare tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten som vi inte anser är en effektiv metod för att öka andel förnybar energi i fjärrvärmenäten. I stället bör fokus vara på att prissätta koldioxid som det primära styrmedlet för att främja en ökad användning av både förnybar energi och spillvärme i fjärrvärmen. I Sverige har det också genomförts ett flertal statliga utredningar visat på de ökade slutkundspriser och administrativt tungrodda regelverk som skulle krävas vid ett fullt reglerat tredjepartstillträde inom fjärrvärmesektorn.

Sektorsmål innebär en ökad risk för suboptimering

Direktivförslaget innehåller även sektorsmål för förnybar energi för industrin. Energiföretagen anser att det bättre att fortsätta understödja fossilfri produktion i linje med det som redan sker inom olika industriprojekt. Det är därför viktigt att följa arbetet med den delegerade akten kopplad till artikel 27 för att undvika onödigt detaljerade krav som kan komma att hämma utvecklingen av t.ex.

storskalig fossilfri vätgasproduktion som riskerar att försvåra för storskaliga vätgasprojekt inom industrin.

Internationellt samarbete ofta kostnadseffektivt men inte alltid

Energiföretagen anser inte det lämpligt att göra samarbetsprojekt mellan medlemsstaterna obligatoriska, sådana projekt bör bygga på att de minskar kostnaderna för genomförarna. Det har genomförts ett antal gränsöverskridande samarbeten inom ramen för det svensk-norska elcertifikatssystemet med goda erfarenheter och det är positivt att möjligheten finns, men olämpligt att göra samarbetsprojekt över gränserna obligatoriskt.

Krav på information om andel förnybar energi i realtid från nätbolagen

Energiföretagen ser problem med att ställa krav på andra nätoperatörer än på stamnätsnivå att tillhandahålla digitaliserad information i realtid om andelen förnybar el och växthusprestanda då det finns andra sätt att åstadkomma liknande information med befintliga krav. Innan ett sådant krav införs bör det därför göras en grundlig analys av kostnaden och vilken nytta som ett framtagande av informationen ger.

Åsa Pettersson

VD, Energiföretagen Sverige

Lars Andersson

Ansvarig klimat mm